Lausunto hallituksen esitykseen jälkihuollon ikärajan laskemiseksi

10.11.2023

Helena Inkinen, Kehittämispäällikkö

Pesäpuu ry

Kustannusvaikutukset

- Esitetyt kustannussäästöt vaikuttavat epätodennäköisiltä
- Tietoa todellisista kustannuksista tai vaikutuksista edellisen lakimuutoksen ja tehtyjen kehittämistoimien jäljiltä ei ole
- Jälkihuollosta paljon tukea tarvitsevat nuoret tulevat jatkossakin tarvitsemaan palveluita → kulu siirtyy aikuissosiaalityöhön

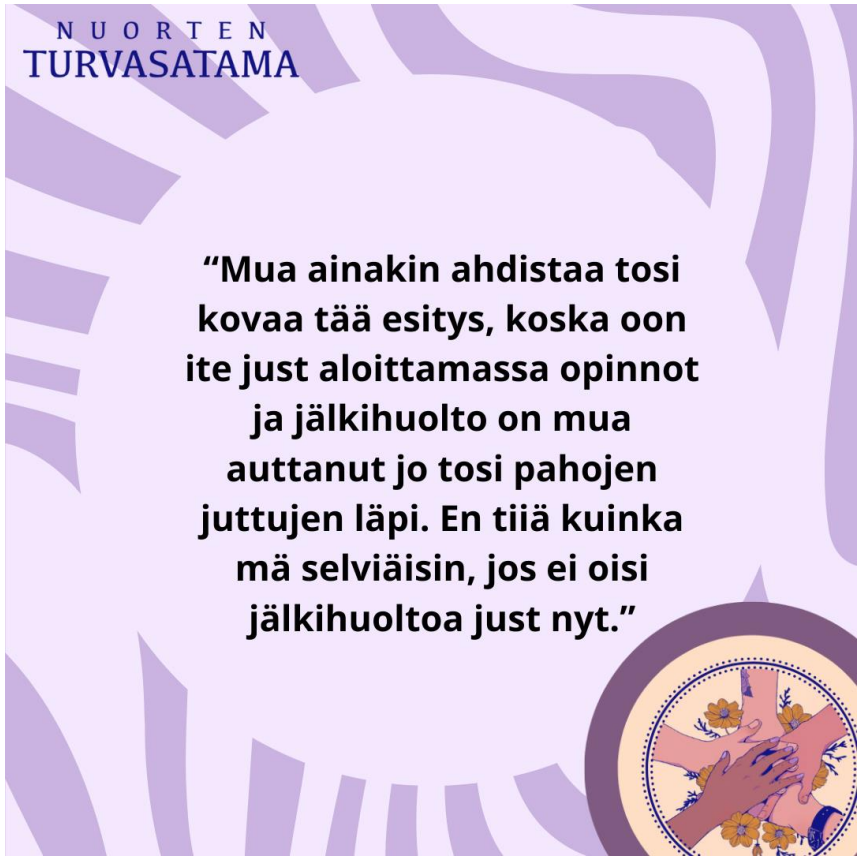

Nuorten Turvasatama. 2023.

Kohdennus

SOILA-koordinaation kehittäjäryhmä. 2023.

- Lakimuutos koskisi juuri niitä nuoria, joilla on nimetty ja tunnistettu erityinen palvelun tarve
- Aiheuttaa jälleen uuden siirtymän ja työntekijävaihdoksen
- Esitetty lakimuutos ei tue ihmissuhteiden jatkuvuutta, vaan pirstaloittaa entisestään nuorten aikuisten palvelujärjestelmää
- Näihin nuoriin kohdistuu myös muita hallitusohjelmassa olevia toimia, kuten heikennykset toimeentulotukeen ja asumistukeen, heikennysten yhteisvaikutuksia tulisi arvioida erikseen

Jälkihuollon erityinen merkitys

- Aikuistumisen lähtökohdat lastensuojelun jälkihuollossa olevilla nuorilla ovat ikätovereihin verraten haasteellisemmat
- Jälkihuolto tarjoaa itsenäistymisen tuen lisäksi korjaavia kokemuksia nuorille aikuisille, joilla on traumataustaa
- Nuorten vanhempien osalta jälkihuolto voidaan ymmärtää ennaltaehkäisevänä palveluna

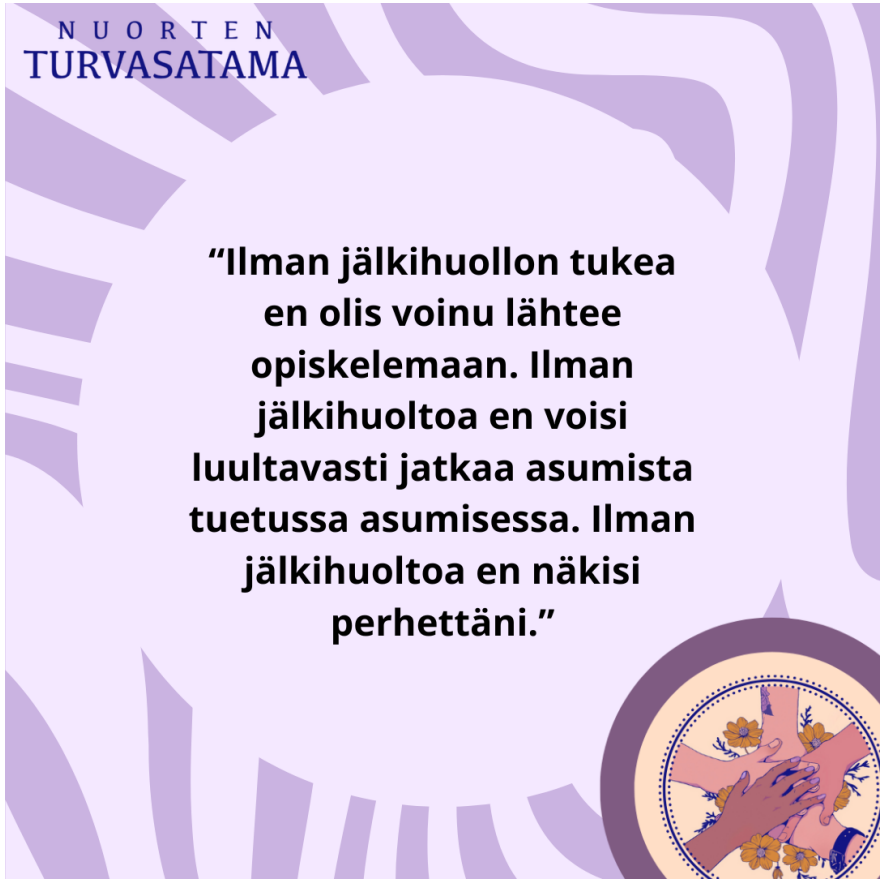

Nuorten Turvasatama. 2023.

Nuorten näkökulma hallituksen esitykseen

- Niitä nuoria aikuisia, joita lakimuutos suoraan koskisi, ei ole erikseen kuultu asiasta → osallisuus yhteiskunnalliseen kehitykseen jää ohueksi
- YEE-hankkeen eduskuntavierailulla edellisellä hallituskaudella, nuoret aikuiset painottivat jälkihuollon palveluiden ja niiden saavutettavuuden merkitystä
- Hallituksen esitys ikärajan laskusta vain lyhyen aikaa sen nostamisen jälkeen, ei luo sijaishuollossa tai jälkihuollon piirissä oleville nuorille kuvaa pitkäjänteisestä politiikasta eikä kokemusta siitä, että he tai heidän tulevaisuutensa olisi arvokas

Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin –hanke. Nuorten viestit eduskuntaan 23.9.2022. https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2022/09/Eduskuntaviestit-1.pdf

Ehdotamme

- Ikärajan laskemisen sijaan selvitettäisiin edellytyksiä ja luotaisiin toimeenpanosuunnitelma professori Juho Saaren vetämän työryhmän (2019) esittämälle aikuistumisen tuen kokonaisuudistukselle, jonka osaksi jälkihuolto siirtyisi, kun rakenne sille on luotu.
- Tämä suositus nousee esiin myös Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin -hankkeen loppuraportin politiikkasuosituksissa.
- Kaipaamme kokonaisvaltaisempaa kuvaa ja strategiaa nuorten aikuisten palveluiden kehittämiselle, jolla pyrittäisiin
    - ylläpitämään ja uudelleenrakentamaan nuorten aikuisten hyvinvointia
    - tukemaan työkykyä ja perheellistymistoiveiden toteutumista sekä
    - ennaltaehkäisemään ylisukupolvisia huostaanottoja.

- Lastensuojelun jälkihuollossa on kehitetty ja kehitetään paljon sellaisia palveluita ja toimintamalleja, jotka voisivat palvella laajempaakin nuorten aikuisten joukkoa.

Hirschovits-Gerz, T., Heino, T., Laine, T., Weckroth N. (toim.) 2023. Kohti laadukasta aikuistumisen tukea. Yhdessä aikuisuuteen, Elämässä Eteenpäin -hankkeen loppuraportti. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Saari, J. et. al. 2019. Lastensuojelun jälkihuollon uudistamistyöryhmän loppuraportti: Lastensuojelun jälkihuollon uudistamistyöryhmä. Sosiaali- ja terveysministeriö.